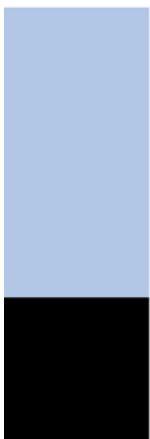

5 ECOLOGISCH ONDERZOEK

**Eco-effectscan
Rijnvaart
te 's-Gravenzande**

**Opdrachtgever
Konijnenburg Groep
te Baarle-Nassau**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Eco-effectscan
Rijnvaart
te 's-Gravenzande**

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 - 625246
fax 0174 - 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever
Konijnenburg Groep
te Baarle-Nassau**

Datum: 5 augustus 2016
Rapportnr: 216114 AQT301 FF TS
Status: Definitieve rapportage

COLOFON

Titel : *Eco-effectscan Rijnvaart te 's-Gravenzande*

Opdrachtgever : *Konijnenburg Groep te Baarle-Nassau*
Contactpersoon : dhr. N. Brouwers

Projectteam

Projectmanager : dhr. ing. A.P. Wubben
Contactpersoon : mw. ing. J. Marchal
Auteur : mw. ing. T. Schelling
Kwaliteitsborger : mw. ing. M. Langstraat

Projectnummer : **216114**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Goedkeuring kwaliteitsborger	Vrijgave auteur
5 augustus 2016	Definitief		

© 2016 Aqua-Terra Nova B.V.
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Verantwoording	5
2	METHODE.....	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Projectbeschrijving	6
2.3	Beoordeling beschermde natuurgebieden	6
2.4	Wettelijk kader Flora- en Faunawet	6
2.5	Aanwezigheid beschermde planten en dieren	6
2.6	Effectbeoordeling en toetsing.....	7
3	PLANGEBIED.....	9
3.1	Ligging	9
3.2	Bestaande situatie.....	9
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	9
4	RESULTATEN.....	11
4.1	Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland	11
4.2	Vaatplanten.....	11
4.3	Vogels	12
4.4	Grondgebonden zoogdieren	13
4.5	Vleermuizen	13
4.6	Amfibieën en reptielen	14
4.7	Vissen.....	15
4.8	Overige beschermde soorten	15
5	EFFECTEN EN MAATREGELEN	16
5.1	Beschermde natuurgebieden.....	16
5.2	Beschermde soorten	16
5.3	Maatregelen	16
5.4	Conclusie	18
6	REFERENTIES	19
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	20
BIJLAGE 2	PLANGEBIED	22
BIJLAGE 3	BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN	23

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Gemeente Westland is werkzaam aan een nieuw bestemmingsplan ten behoeve van een grootschalig woningbouwproject 'Het Nieuwe Water' ten oosten van de woonkern van 's-Gravenzande. Het woningbouwproject wordt in verschillende (deel)projecten uitgevoerd.

Het project Rijnvaart is gelegen ten oosten van de woonkern van 's-Gravenzande en is aangewezen als geschikte locatie voor uitbreiding van woningbouw. Voorafgaand aan dit project dienen onder andere de gevolgen van de ruimtelijke ingrepen op de aanwezige flora en fauna te worden weergegeven. In dit kader is de onderhavige Eco-effectscan uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Konijnenburg Groep te Baarle-Nassau.

1.2 Doelstelling

De Eco-effectscan heeft als doel te inventariseren of het project mogelijk in strijd is met de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet of het Natuurnetwerk Nederland in de Wet ruimtelijke ordening. Hiertoe worden de effecten van de activiteiten op beschermde gebieden en soorten inzichtelijk gemaakt en wordt geadviseerd hoe te handelen in het kader van de natuurwetgeving. Voor de vigerende wetgeving zie bijlage 1.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethode en het toetsingskader van de Eco-effectscan beschreven. In hoofdstuk 3 worden het project en het plangebied beschreven. De resultaten van de inventarisatie en de te verwachten effecten worden in hoofdstuk 4 beschreven. In hoofdstuk 5 volgen de conclusies en worden de maatregelen geadviseerd. Bronvermeldingen zijn in de tekst met een nummer aangegeven, wat naar het desbetreffende nummer in de referentielijst verwijst. In de bijlagen wordt de natuurwetgeving toegelicht en zijn kaarten van het plangebied opgenomen.

1.4 Verantwoording

Dit onderzoek geeft een zo volledig mogelijk beeld van aangetroffen aanwezige soorten en de effecten die het project op deze soorten kan hebben. Dit dient gezien te worden vanuit het perspectief dat het onderzoek gebaseerd is op een momentopname. De waarnemingen en conclusies sluiten niet uit dat de ecologie zich op het plangebied onvoorspelbaar ontwikkeld. Indien dit het geval is dient de initiatiefnemer hiertoe adequate maatregelen te treffen.

2 METHODE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Flora- en faunawetgeving in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Beoordeling beschermde natuurgebieden

Op basis van provinciale en lokale kaartendatabases wordt de ligging van natuurgebieden in de omgeving van het plangebied inzichtelijk gemaakt. Het betreft gebieden in de Natuurbeschermingswet en in het Natuurnetwerk Nederland. Indien dergelijke beschermde natuurgebieden binnen een straal van 3 km van het plangebied gelegen zijn of de ingreep een zodanig karakter heeft dat effecten op grotere afstand mogelijk zijn, wordt de wettelijke status beschreven en wordt beoordeeld of negatieve effecten op de gebieden uitgesloten kunnen worden.

2.4 Wettelijk kader Flora- en Faunawet

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Flora- en faunawet zijn beschermde soorten aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 3 beschermingscategorieën (tabel 1, 2 en 3) en vormen vogels een aparte categorie. Aanvullend zijn de nesten van enkele vogels jaarrond beschermd.

De bescherming van soorten is met name gericht op populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie box 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

Box 1. Relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen

Art 2 (zorgplicht); verplichting om schadelijke handelingen achterwege te laten, zoveel als redelijkerwijs gevergd kan worden; Art. 8: verbod op het beschadigen etc. van groeiplaatsen van beschermde planten; Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, opsporen etc. van beschermde dieren; Art. 11: verbod op het beschadigen, verstoren etc. van verblijfplaatsen van beschermde dieren; Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.

2.5 Aanwezigheid beschermde planten en dieren

Aan de hand van een veldbezoek, verspreidingsatlassen, overige naslagwerken en lokale waarnemingen wordt een lijst samengesteld van tabel 1, 2 en 3-soorten en vogels met jaarrond beschermde nesten welke in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen. De lijst met beschermde soorten is een momentopname, is niet limitatief en kan aangevuld worden met beschermde soorten waarvan de aanwezigheid aannemelijk is.

Voor deze soorten wordt op basis van het verkennend locatiebezoek de geschiktheid van biotopen in het plangebied beoordeeld. In tabel 1 is een niet-limitatieve lijst van te beoordelen biotoopkenmerken weergegeven. Tijdens het locatiebezoek waargenomen beschermde soorten worden eveneens genoteerd.

Tabel 1. Beoordeling geschiktheid biotoop per soortgroep (niet limitatief)

Soortgroep	Biotoopkenmerken	Relevante biotoopfunctie
Planten	Vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, voedselrijkheid, begroeiing watergang, etc.	Standplaats
Vogels	Vegetatiestructuur, boomholten, holten onder dakpannen of in gebouwen, etc.	Vaste verblijfplaats of voortplantingslocatie c.q. nest
Reptielen en grondgebonden zoogdieren	Droge biotoop: vegetatiestructuur, bodemtype, vochtigheid, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vleermuizen	Vegetatiestructuur, holten in bomen of in gebouwen, lijnvormige elementen, etc.	Vaste verblijfplaats, vliegroute, foerageergebied
Amfibieën	Vegetatiestructuur, begroeiing, doorzicht en uitklimbaarheid watergang, beschutting, etc.	Vaste verblijfplaats, migratieroute
Vissen	Vegetatiestructuur watergang en oevers, sliblaag, doorzicht, etc.	Vaste verblijfplaats
Overige soorten	Alle bovenstaande kenmerken, etc.	Vaste verblijfplaats

De beoordeling van de aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied resulteert in de vaststelling:

- Niet aanwezig c.q. afwezig; de soort is niet in de omgeving waargenomen of het plangebied vormt geen geschikt biotoop voor soort welke in de omgeving waargenomen is; de beoordeling van de afwezigheid wordt uitsluitend in uitzonderingen behandeld; soorten welke op de inventarisatielijst zijn opgenomen en niet worden behandeld, worden per definitie beoordeeld als niet aanwezig c.q. afwezig;
- niet uit te sluiten; de soort is in de omgeving waargenomen of kan op basis van betrouwbare bronnen* verwacht worden en het plangebied vormt geschikt biotoop voor verblijfplaatsen of andere functionele onderdelen van de leefomgeving van de soort;
- aanwezig: de soort is tijdens het locatiebezoek waargenomen of de soort is in het plangebied waargenomen op basis van betrouwbare bronnen*.

*Betrouwbare bronnen zijn minder dan 3 jaar oude gegevens van overige ter zake kundigen en de NDFF.

2.6 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten of beschermde soorten waarvan de aanwezigheid niet uitgesloten kan worden, worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet en de zorgplicht. Het veldbezoek is uitgevoerd op vrijdagochtend 29 juli 2016. Tijdens het veldbezoek was het circa 18°C, bewolkt en droog, met een windkracht van circa 3 Bft.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie. Zie tabel 2 voor een niet-limitatief toetsingskader per soortgroep.

Tabel 2. Toetsing handelingen per soortgroep (indicatief en niet limitatief)

Soortgroep	Vergraven/ Klepelen/ Verwijderen Bovengrond	Slopen/ Renoveren Bebouwing	Kappen/ Snoeien Bomen	Toetsing gericht op
Planten	X	X		Verlies standplaats
Vogels	X	X	X	Verlies of verstoring nest
Grondgebonden zoogdieren	X		X	Verlies of verstoring verblijfplaats
Vleermuizen	X	X	X	Verlies of verstoring verblijfplaats, vliegroute of foerageergebied
Amfibieën	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Reptielen	X			Verlies of verstoring verblijfplaats
Vissen				Verlies of verstoring verblijfplaats
Overige soorten	X			Verlies of verstoring verblijfplaats

X = toetsing van de handeling op overtreding van verbodsbepaling of de zorgplicht

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 3).

Tabel 3. Toetsingskader per beschermingscategorie

Categorie	Toetsingskader
Tabel 1 (Algemene soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen.
Tabel 2 (Overige soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Tabel 3 (Soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit tabel 3 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Vogels	Verstoring of verwijdering van in gebruik zijnde nesten dient te allen tijde voorkomen te worden. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke nesten is een ontheffing van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.
Alle planten en dieren	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

3 PLANGEBIED

3.1 Ligging

Het plangebied van project Rijnvaart is gelegen ten westen van de Poelkade, tussen de kernen 's-Gravenzande en Naaldwijk in Gemeente Westland, provincie Zuid-Holland. Zie figuur 3.1 voor de ligging en bijlage 2 voor de begrenzing van het plangebied.

Figuur 3.1. Ligging plangebied (zie bijlage 2 voor een uitvergroting van het plangebied)

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 80.000 m². Het bestaat voornamelijk uit weilanden met enkele woningen die gelegen zijn aan de weg rondom het plangebied. Ten westen van het plangebied bevindt zich een woonwijk. Aan de noordkant wordt het plangebied begrenst door weilanden en braakliggende terreinen. Ten noordoosten staan een aantal kassen. Ten zuidoosten staat een nieuwe woning en liggen een aantal weilanden.

Langs de Rijnvaartweg, Poelkade en Nieuwe Vaart zijn ca. 15 woningen gelegen. De woningen hebben pannendaken, spouwmuren en/of schuren of opstallen met pannendaken. Nabij de woningen zijn schuren en opstallen gelegen.

Het projectgebied bestaat grotendeels uit braakliggende gronden. De braakliggende terreinen zijn verruigd en bestaan uit hoge grassen en kruiden. Het projectgebied wordt deels begrast door paarden en in een groot gedeelte van de terreinen foerageren Canadese ganzen.

Langs de Rijnvaartweg is een bosschage gelegen, bestaande uit jonge bomen en een ondergroei van diverse soorten van voedselrijke gronden zoals esdoorn, kastanje, iep en hulst. Langs de Poelkade is een rij knotwilgen aanwezig. Tussen de braakliggende terreinen zijn enkele watergangen gelegen. De watergangen zijn ondiep en begroeid met oevervegetatie.

Figuur 3.2 geeft een impressie van het plangebied weer.

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

Het project Rijnvaart is een woningbouwprogramma waarvoor maximaal 350 woningen gerealiseerd gaan worden. Het plangebied is ten oosten van de kern van 's-Gravenzande gelegen. Konijnenburg Groep zal de uitvoering hiervan op zich nemen.

Deze activiteiten vormen de basis van de Eco-effectscan.

Figuur 3.2. Impressie plangebied Rijnvaart te 's-Gravenzande. Op de afbeelding linksboven is de Poelkade en een zijtak van de Poelwatering te zien. Rechtsboven zijn de weilanden in het midden van het plangebied weergegeven. De afbeelding linksmidden is het aanzicht vanaf de Rijnvaartweg. Hier ligt een groot braakliggend terrein met aangrenzend een bosschage met jonge bomen (afbeelding rechtsmidden). De afbeelding linksonder geeft het aanzicht weer vanaf de weg Nieuwe Vaart (afbeelding rechtsonder).

4 RESULTATEN

Per 1 januari 2017 zal naar verwachting de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking treden. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. De uiteindelijke inhoud van de nieuwe wetgeving en wat de Wet Natuurbescherming voor veranderingen zal brengen met betrekking tot de huidige beschermde flora en fauna en vervolgstappen is op het moment van het opstellen van deze rapportage nog niet bekend. Het project zal aan de geldende wetgeving worden getoetst. Dit betekent voor het project Rijnvaart de Natuurbeschermingswet '98 en de Flora- en faunawet van toepassing zijn.

Naast dat de wetgeving veranderd, worden ook een aantal termen vervangen. Zo wordt in plaats van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) voortaan gesproken van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Gezien de termen reeds zijn aangepast zullen deze in de rapportage worden gehanteerd.

Het plangebied is bezocht op donderdagochtend 29 juli 2016 om ter plekke de mogelijk aanwezige soorten te inventariseren, alsmede de impact van de activiteiten op de flora en fauna. Tijdens het veldbezoek was het circa 18°C, bewolkt en droog, met een windkracht van circa 3 Bft.

4.1 Natuurbeschermingswet en Natuurnetwerk Nederland

4.1.1 Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het plangebied is niet gelegen in of grenst niet aan gebieden in de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen is gelegen op een afstand van circa 2,5 km van het plangebied (zie bijlage 3 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Overige Natura 2000-gebieden liggen op een verdere afstand van het projectgebied.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van Natura 2000-gebieden kunnen mogelijk een indirect effect hebben op beschermde gebieden (externe werking). Het projectgebied Boomgaard is gelegen in bebouwd gebied met veel kassen rondom. Hiernaast zullen er geen activiteiten plaatsvinden die een verhoging van industrie of landbouw of een significante toename van de verkeersintensiteit in de omgeving tot gevolg hebben. Uit een verkennende berekening met de Aerijs-calculator in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof is gebleken dat geen toename van stikstof depositie door de realisatie van de 350 woningen plaats zal vinden. Door de aard van de werkzaamheden en de inrichting van het gebied worden er geen negatieve effecten verwacht op het meest nabij gelegen Natura 2000-gebied.

4.1.2 Ligging plangebied ten opzichte van NNN

Het plangebied grenst aan Natuurnetwerk Nederland gebied de Poelwatering; welke de waterloop evenwijdig aan de Poelkade omvat en doorloopt tot de N467. Hoewel de afstand tot de NNN gering is, worden door de aard van de werkzaamheden geen negatieve effecten op de NNN verwacht omdat er een ecologische zone aangelegd wordt langs de Poelkade.

4.1.3 Toetsing

Vanwege de ligging van het plangebied en de geringe omvang van de ingreep worden effecten op beschermde Natura 2000-gebieden of de nabijgelegen het NNN niet verwacht. Het uitvoeren van een nadere voortoets is niet noodzakelijk.

4.2 Vaatplanten

4.2.1 Aanwezige soorten

Tijdens het veldbezoek op 29 juli 2016 zijn algemene soorten aangetroffen. Langs de Poelkade loopt een groenstrook met langs het water een rij knotwilgen, gras, distels, brandnetels en fluitenkruid. Langs de Nieuwe Vaart loopt ook een groenstrook langs het water. Hier zijn voornamelijk grassen, madelief, klaver, boterbloemen en riet aanwezig. Op een enkele plek is een Italiaanse aronskelk en een koningskaars waargenomen. In het midden van het plangebied, op de braakliggende terreinen en weilanden zijn voornamelijk grassen en wilde planten aangetroffen zoals distels, grote kattenstaart, brandnetels, jacobskruiskruid, berenklaauw en haagwinde. Aan de Rijnvaartweg ligt een bosschage met soorten als de esdoorn, kastanje, iep en hulst.

Er zijn in het plangebied geen beschermde planten waargenomen.

4.2.2 Toetsing

Beschermde planten kunnen worden uitgesloten en er is geen sprake van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot beschermde planten.

4.3 Vogels

4.3.1 Aanwezige soorten

Langs verschillende huizen gelegen aan de Poelkade is de jaarrond beschermde huismus waargenomen. Vanwege de geschiktheid van de bebouwing kunnen nesten van de huismus niet worden uitgesloten. De jaarrond beschermde gierzwaluw is niet waargenomen in het plangebied. Het veldbezoek is echter uitgevoerd aan het einde van het broedseizoen van de gierzwaluwen. Gierzwaluwen trekken omstreeks half juli tot half augustus, na afloop van hun broedseizoen, naar Afrika voor de overwintering. Door de aanwezigheid van geschikte invliegopeningen in de bebouwing kan het voorkomen van de gierzwaluw niet uitgesloten worden.

Nesten van roofvogels als de sperwer, boomvalk, buizend, havik en ransuil in de bosschage aan de Rijnvaartweg zijn niet gezien door de dichte begroeiing maar kunnen tevens niet uitgesloten worden. De nesten van roofvogels en uilen behoren tot de jaarrond beschermde rust- en verblijfplaatsen conform tabel 3 van de Flora- en faunawet en de Europese Vogelrichtlijn.

Verder zijn er in het plangebied algemene broedsoorten waargenomen zoals de merel, houtduif, Turkse tortel, ekster en de koolmees. Het is mogelijk dat vogels nesten maken op platte daken, in bomen of in struiken binnen het plangebied. Ook zijn er in een groot deel van het plangebied groepen Canadese ganzen aanwezig.

4.3.2 Eerder onderzoek

In 2013 heeft Aqua Terra Nova BV in opdracht van Ontwikkelingsmaatschappij het Nieuwe Westland onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van roofvogels, huismussen en gierzwaluwen op verschillende locaties in de gemeente Westland (bron: 212102/AQT 302b FF/TG, 31-10-2013). Het plangebied Boomgaard is gelegen binnen de begrenzing van dit onderzoeksgebied. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de resultaten van het onderzoek uit 2013. Tijdens dit onderzoek is een sperwer en zijn er circa twee nesten van deze betreffende soort aangetroffen in de bosschage aan de Rijnvaartweg. Verder is er een roepende buizerd tussen de Nachtegaallaan en de Nieuwe Vaart en een overvliegende buizerd bij de braakliggende terreinen in het midden van het plangebied gesignaleerd. Gedurende dit onderzoek zijn tevens gierzwaluwen en huismussen waargenomen. In de tabel is te zien dat er tussen de Nieuwe Vaart en de woonwijk ten westen van het plangebied en ter hoogte van Poelkade 12 gierzwaluwen waargenomen zijn. Verder zijn er binnen de begrenzing van het plangebied huismussen waargenomen bij Nieuwe Vaart 5 en Poelkade 10. Bij deze laatste is ook nestindicerend waargenomen.

Tabel 4.1 Waarnemingen huismus tijdens een onderzoek van de Poelkade in 2013 (overgenomen uit rapportage 212102/AQT 302b FF/TG, 31-10-2013).

Soort	Gedrag	Locatie	Aantal
Sperwer	Overvliegend	Leeuweriklaan – bosschage (nest)	1
	Nest	Bosschage	Ca. 2
Buizerd	Overvliegend	Ruigte Nieuwe vaart – Poelkade	1
	Roepend	Nachtegaallaan – Nieuwe vaart	1
Gierzwaluw	Ter plaatse	Leeuweriklaan / Karekiet – Nieuwe vaart	1
		Poelkade 12	Ca. 6
Huismus	Ter plaatse	Nieuwe vaart 5	Ca. 2
		Poelkade 10	Ca. 2
	Nestindicerend	Poelkade 10	1

4.3.3 Toetsing

Nesten van jaarrond beschermde roofvogels of uilen in de bosschage aan de Rijnvaartweg kunnen niet worden uitgesloten. Nader onderzoek dient uit te wijzen of er nesten aanwezig zijn in het plangebied.

Met het uitvoeren van werkzaamheden in het plangebied tijdens de broedperiode (grofweg maart t/m juli) kunnen nesten van algemene broedvogels verstoord worden of verloren gaan. Nesten van algemene broedvogels zijn beschermd tijdens het broeden en mogen tijdens de broedperiode niet verstoord of verwijderd worden. Aangeraden wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Verblijfplaatsen van de jaarrond beschermde soort huismus en gierwaluw kunnen niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar huismussen en gierwaluwen dient uit te wijzen of er verblijfplaatsen aanwezig zijn in het plangebied.

4.4 Grondgebonden zoogdieren

4.4.1 Aanwezige soorten

In het plangebied kan de aanwezigheid van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van tabel 1 niet worden uitgesloten, vanwege aanwezig onverhard terrein en het struweel. Het betreft hoofdzakelijk haas, muizen, egel en mol.

Strikt beschermde soorten grondgebonden zoogdieren als de waterspitsmuis, noordse woelmuis en marterachtigen kunnen vanwege de ligging in stedelijk gebied, het ontbreken van open water en rietkragen worden uitgesloten.

4.4.2 Toetsing

Met het verwijderen van het aanwezige groen en het vergraven van grond kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten verloren gaan en kunnen dieren worden gedood. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet. Aanbevolen wordt om te allen tijde een vluchtweg beschikbaar te houden tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. De zorgplicht blijft echter wel van toepassing (bijlage 1).

4.5 Vleermuizen

4.5.1 Aanwezige soorten

De woningen in het plangebied zijn tijdens het veldbezoek gecontroleerd op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Daarbij is gecontroleerd op de aanwezigheid van spouwgaten, ruimtes achter dakbeschot en betimmering of onder dakpannen.

In de meeste woningen binnen het plangebied zijn kieren en spouwgaten aanwezig. De aanwezigheid van verblijfplaatsen voor vleermuizen in de woningen kan hierdoor niet worden uitgesloten.

Het plangebied en het omliggende terrein vormt een geschikt foerageergebied voor onder andere gewone- en ruige dwergvleermuizen en watervleermuizen. Deze kunnen door de geplande werkzaamheden verstoord worden. Echter is er genoeg geschikt foerageergebied in de omgeving aanwezig, waardoor het geen essentieel foerageergebied betreft. Vanwege de mogelijk aanwezige verblijfplaatsen in de woningen kan niet uitgesloten worden dat het plangebied van essentiële waarde is voor de functionele leefomgeving voor betreffende soorten vleermuizen. Met name de watergang langs de Nieuwe Vaart en de watergang die langs de Poelkade loopt vormen een potentiële essentiële vliegroute. Echter blijven de Nieuwe Vaart en de Poelkade en de watergangen behouden. Langs de Poelkade wordt een ecologische zone gecreëerd, waardoor potentiële vliegroutes of foerageergebied behouden kunnen blijven.

De bosschage in het plangebied is niet geschikt voor verblijfplaatsen van watervleermuizen en ruige dwergvleermuizen, vanwege de beperkte omvang van de bomen en de afwezigheid van holten in de bomen.

4.5.2 Eerder onderzoek

In 2013 heeft Aqua Terra Nova BV in opdracht van Ontwikkelingsmaatschappij het Nieuwe Westland onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen aan de Poelkade (bron: 212102/AQT 302b FF/TG, 31-10-2013). Het plangebied Boomgaard is gelegen binnen de begrenzing van dit onderzoeksgebied. Tabel 4.2 geeft een overzicht van de resultaten van het onderzoek uit 2013.

Binnen het plangebied zijn destijds foeragerende en baltsende gewone- en ruige dwergvleermuizen en watervleermuizen waargenomen langs de Nieuwe Vaart, de Rijnvaartweg en de Poelkade.

Tabel 4.2 Waarnemingen vleermuizen tijdens een onderzoek van de Rijnvaart in 2013 (overgenomen uit rapportage 212102/AQT 302b FF/TG, 31-10-2013).

Soort	Gedrag	Locatie	Aantal
Gewone dwergvleermuis	Foeragerend	Nieuwe vaart 5 – 9	1
		Nieuwe vaart 3 - Bosschage	Ca. 3
		Rijnvaartweg – Nieuwe vaart	1
		Poelkade 2 – 4	1
		Poelkade 6 – 8	1
	Baltsend	Poelkade 10 – 12	1
		Nieuwe vaart 3	1
		Rijnvaartweg – Nieuwe vaart	1
		Poelkade 2 – 4	2
		Poelkade 8 – 8a	1
Ruige dwergvleermuis	Foeragerend	Nieuwe vaart 3	1
		Poelkade 8	1
	Baltsend	Poelkade 2 – 4	1
Watervleermuis	Foeragerend	Nieuwe vaart	Ca. 3
		Poelkade	Ca. 1

Onderzoeken in het kader van de Flora- en faunawet zijn circa 3 tot 5 jaar 'houdbaar', mits de omstandigheden onveranderd zijn. Vanwege de uitgevoerde werkzaamheden in verband met de geplande ruimtelijke ontwikkelingen in het kader van de projecten 'Het Nieuwe Water' en de 'Poelzone' in combinatie met leeftijd van de reeds uitgevoerde onderzoeken kan de situatie met betrekking tot vleermuizen in het plangebied gewijzigd zijn ten opzichte van 2013.

4.5.3 Toetsing

Alle vleermuizen en hun functionele leefomgeving zijn strikt beschermd conform de Flora- en faunawet tabel 3 en de EU-Habitatrichtlijn Bijlage IV. Het te verwijderen gebouw biedt door de aanwezigheid van kieren en gaten potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen. Vleermuisverblijven kunnen daardoor niet worden uitgesloten waardoor er sprake is van een nadere toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot vleermuizen.

Nader onderzoek naar vleermuizen dient conform vastgestelde protocollen te worden uitgevoerd. De looptijd van onderzoek is van half augustus tot en met begin oktober en half mei tot en met half juli. In beide perioden (najaar en voorjaar) dienen minimaal 2 veldbezoeken aan het gebied te worden gebracht. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen in het plangebied, dient ontheffing van de Flora- en faunawet verkregen te worden om het project uit te kunnen voeren.

4.6 Amfibieën en reptielen

4.6.1 Aanwezige soorten

Doordat onverharde delen in het plangebied aanwezig zijn, kan de aanwezigheid van amfibieën en reptielen niet worden uitgesloten. Het plangebied is met name geschikt voor algemene amfibie soorten van tabel 1 als groene kikker, meerkikker en gewone pad als jaarrond leefgebied. Er zijn geen bladhopen of composthopen aanwezig in het plangebied waar de ringslang gebruik van maakt voor de afzet van eieren. Door deze kenmerken, de stedelijke omgeving, kan het voorkomen van de jaarrond beschermde ringslang worden uitgesloten in het plangebied.

Er is echter wel ondiep water en vergraafbare grond aanwezig, wat geschikt habitat kan bieden voor de rugstreeppad. De rugstreeppad betreft een strikt beschermd soort conform de Europese habitatrichtlijn en behoort tot tabel 3 van de Flora- en Faunawet. Deze soort komt voor in sloten in akker- en graslandgebieden en op braakliggende bouwterreinen. Binnen het plangebied is goed vergraafbare bodem aanwezig en bouwmetaal om onder te schuilen. Regenplassen en sporen van zware voertuigen waar regenwater in is blijven staan, vormen ideaal voortplantingswater: ondiep, snel opwarmend en zonder concurrentie van andere amfibieën of van waterinsecten. In 2013 is de soort niet waargenomen, echter is de rugstreeppad een pionierssoort die zich in korte tijd in een gebied kan vestigen.

4.6.2 Toetsing

Vanwege de aanwezigheid van geschikt habitat kan het voorkomen van de rugstreeppad in de sloten, graslanden en braakliggende terreinen niet uitgesloten worden. Nader onderzoek is noodzakelijk.

Met het afgraven en verwijderen van onverharde delen kunnen verblijfplaatsen van tabel 1-soorten en kunnen dieren gedood worden. Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van tabel 1-soorten is geen ontheffing van de Flora- en faunawet nodig, maar de zorgplicht is wel van toepassing.

4.7 Vissen

4.7.1 Aanwezige soorten

Het plangebied is gelegen binnen het verspreidingsgebied van de beschermde kleine modderkruiper en bittervoorn.

De kleine modderkruiper betreft een soort van de tabel 2 van de Flora- en faunawet. Bij werkzaamheden aan de watergang hoeft voor deze soort geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden, mits er gewerkt wordt conform een geldige gedragscode (bijvoorbeeld van de Unie van Waterschappen).

De bittervoorn betreft een strikt beschermde soort conform de Flora- en faunawet (tabel 3). De poldersloten zijn geschikt leefgebied voor deze soort. Nader onderzoek naar het voorkomen van de soort is noodzakelijk wanneer er werkzaamheden aan de watergang plaats zullen vinden.

4.7.2 Toetsing

Aangezien de exacte definitieve verkaveling nog niet beschikbaar is, is niet duidelijk of er werkzaamheden plaats zullen vinden aan de watergang (zijtak van de Poelwatering) binnen het plangebied. Wanneer er werkzaamheden plaats zullen vinden is nader onderzoek noodzakelijk.

4.8 Overige beschermde soorten

4.8.1 Aanwezige soorten

De aanwezigheid van overige beschermde soorten wordt uitgesloten, vanwege het ontbreken van geschikt biotoop. Een nadere toetsing is derhalve niet van toepassing voor overige beschermde soorten.

4.8.2 Toetsing

Overige beschermde soorten worden niet verwacht en er is geen sprake van een nader toetsing aan de Flora- en faunawet met betrekking tot overige beschermde soorten.

5 EFFECTEN EN MAATREGELEN

5.1 Beschermde natuurgebieden

5.1.1 Natura 2000

Het plangebied is niet gelegen in of grenst niet aan gebieden in de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen is gelegen op een afstand van circa 2,5 km van het plangebied (zie bijlage 3 voor een kaart met de omliggende natuurgebieden). Overige Natura 2000-gebieden liggen op een verdere afstand van het projectgebied. Effecten van de werkzaamheden op het nabij gelegen Natura 2000-gebied worden uitgesloten.

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied grenst aan Natuurnetwerk Nederland gebied de Poelwatering; welke de waterloop evenwijdig aan de Poelkade omvat en doorloopt tot de N467. Hoewel de afstand tot de NNN gering is, worden door de aard van de werkzaamheden geen negatieve effecten op de NNN verwacht omdat er een ecologische zone aangelegd wordt langs de Poelkade.

5.2 Beschermde soorten

Op basis van een locatiebezoek en een literatuurstudie is geïnventariseerd welke beschermde soorten er in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Aan de hand van de projectbeschrijving is getoetst of het project in strijd is met de Flora- en faunawet. De conclusie van de toetsing worden hieronder weergegeven.

De onderstaande tabel geeft een beknopte weergave van de effecten van het project op beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet of Habitatrichtlijn.

Tabel 4. Resultaten beschermde soorten

Soort	Wet*	Aanwezig	Effecten op functionaliteit
Vaatplanten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Vogels			
Huismus	FF3, VR	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Gierzwaluw	FF3, VR	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Roofvogels	FF3, VR	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Algemene en beschermde soorten	FF3	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring broedlocaties
Zoogdieren			
Algemene grondgebonden zoogdieren	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vleermuizen	FF3, HR	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Amfibieën			
Algemene amfibieën	FF1	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Rugstreeppad	FF3, HR	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring verblijfplaatsen
Vissen			
Kleine modderkruiper	FF2	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring habitat
Bittervoorn	FF3, HR	Potentieel	Mogelijk verlies en verstoring habitat
Overige soorten			
Niet aanwezig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

* FF = Flora- en faunawet, tabel 1 t/m 3, categorie 1 t/m 5, HR = Habitatrichtlijn, bijlage IV

5.3 Maatregelen

Per (potentieel) aanwezige beschermde soortgroep wordt de vervolprocedure aangegeven.

5.3.1 Vogels

De nesten van vogels zijn beschermd tijdens het broeden. Om verstoring van broedvogels te voorkomen wordt geadviseerd de werkzaamheden buiten het broedseizoen welke duurt van grofweg van maart t/m juli, uit te voeren.

De bosschage binnen het plangebied biedt een potentieel geschikte broedlocatie voor roofvogels en uilen. Nader onderzoek conform vastgestelde protocollen dient uitgevoerd te worden. In de winter zal er een bezoek aan de bosschage gedaan worden om te kijken of er in de kale bomen oude nesten aanwezig zijn. In de periode maart tot en met half mei zullen er twee tot vier gerichte veldbezoeken vlak na zonsopkomst plaatsvinden, met een tussenperiode van minimaal 10 dagen. Dit kan gecombineerd worden met het onderzoek naar huismussen (zie paragraaf 4.3).

De woningen binnen het plangebied bieden potentieel geschikte verblijfplaatsen en habitat voor huismussen en gierzwaluwen. Het functionele leefgebied van de huismus en de gierzwaluw is strikt beschermd conform de Flora- en faunawet en de Europese Vogelrichtlijn. Nader onderzoek dient uit te wijzen of de soorten daadwerkelijk verblijven in de woningen.

Nader onderzoek naar huismussen en gierzwaluwen dient conform vastgestelde protocollen te worden uitgevoerd. Voor onderzoek naar de aanwezigheid van huismussen zijn twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei of vier gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart tot en met 20 juni nodig. Voor onderzoek naar de aanwezigheid van gierzwaluwen gelden minimaal 3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen in de periode half mei tot half juli.

Indien verblijfplaatsen van huismussen, gierzwaluwen, roofvogels of uilen worden aangetroffen, dient ontheffing van de Flora- en faunawet verkregen te worden om het project conform de Flora- en faunawet uit te kunnen voeren.

5.3.2 Vleermuizen

De woningen in het plangebied vormen geschikt leefgebied voor vleermuizen om te verblijven. Alle verblijfplaatsen van vleermuizen en hun functionele leefomgeving zijn strikt beschermd conform tabel 3 van de Flora- en faunawet en Bijlage IV van de EU Habitatrichtlijn. Met het uitvoeren van het project kunnen verblijfplaatsen en leefgebied van vleermuizen verloren gaan of worden verstoord.

Om inzichtelijk te maken of het project ontheffing plichtig is ingevolge de Flora- en faunawet, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen in het aanwezige gebouw en het gebruik van het plangebied en de omgeving door vleermuizen.

Nader onderzoek naar vleermuizen dient conform vastgestelde protocollen te worden uitgevoerd. De looptijd van onderzoek is van begin augustus tot en met begin oktober en half mei tot en met half juli. In beide perioden (najaar en voorjaar) dienen minimaal 2 veldbezoeken aan het gebied te worden gebracht. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen in het plangebied, dient ontheffing van de Flora- en faunawet verkregen te worden om het project uit te kunnen voeren.

5.3.3 Amfibieën en reptielen

Op dit moment kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen en voortplantingslocaties van rugstreeppadden in het plangebied niet uitgesloten worden. Nader onderzoek naar de functie van het plangebied voor de rugstreeppad is noodzakelijk.

Nader onderzoek naar rugstreeppadden dient in het voorjaar, zomer en najaar conform vastgestelde protocollen te worden uitgevoerd. Deze onderzoeken kunnen deels gecombineerd worden met het vleermuisonderzoek.

5.3.4 Vissen

Het plangebied is gelegen binnen het verspreidingsgebied van de beschermde kleine modderkruiper en bittervoorn.

De kleine modderkruiper betreft een soort van de tabel 2 van de Flora- en faunawet. Bij werkzaamheden aan de watergang hoeft voor deze soort geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden, mits er gewerkt wordt conform een geldige gedragscode (bijvoorbeeld van de Unie van Waterschappen). De bittervoorn betreft een strikt beschermde soort conform de Flora- en faunawet (tabel 3).

Indien werkzaamheden aan de watergang plaatsvinden is nader onderzoek naar het voorkomen van beschermde vissoorten is noodzakelijk.

5.3.5 Algemeen voorkomende dieren van tabel 1

Voor het verwijderen van verblijfplaatsen en het verwonden van de potentieel aanwezige tabel 1-soorten geldt een vrijstelling. In het kader van de zorgplicht wordt geadviseerd om een vluchtweg voor dieren te allen tijde te behouden bij het uitvoeren van de werkzaamheden.

5.4 Conclusie

Nader onderzoek naar de volgende soortgroepen is noodzakelijk:

- Roofvogels en uilen, huismus en gierzwaluw
- Vleermuizen
- Rugstreepadden
- Vissen (indien werkzaamheden plaats vinden aan de watergang)

Tijdens de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met eventuele broedende vogels en algemeen voorkomende dieren van tabel 1. De zorgplicht is te allen tijde van kracht (bijlage 1).

6 REFERENTIES

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Flora- en faunawet', Ministerie van LNV, Den Haag, 2002.
2. 'Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet', Staatscourant, Den Haag, 2 februari 2005.
3. 'Natuurbeschermingswet 1998', Ministerie van LNV, 1 oktober 2005.
4. 'Handreiking Flora- en faunawet', W.R.M. van Heusden & S.J. Vreugdenhil, Dienst landelijk gebied, oktober 2008.
5. 'Algemene handreiking Natuurbeschermingswet 1998', ministerie van LNV, www.minInv.nl.
6. 'Handreiking Bestemmingsplan en Natuurwetgeving', Directie Natuur, Ministerie van LNV, www.minInv.nl.
7. 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet', Dienst Regelingen, Ministerie van LNV, augustus 2009.
8. 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep', Dienst Regelingen, Den Haag, september 2009.
9. 'Programmatische Aanpak Stikstof'. <https://www.aerius.nl/nl/over-aerius/producten/calculator>.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

10. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 24 januari 2012.
11. www.waarneming.nl
12. www.ravon.nl
13. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdierwerkgroep Zuid-Holland, Delft, december 2008.
14. www.zoogdiervereniging.nl
15. www.sovon.nl
16. www.anemoon.nl

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

17. Waarneming Aqua-Terra Nova tijdens het locatiebezoek ten behoeve van deze Eco-effectscan.
18. 'Gedragcode Flora- en Faunawet, Ruimtelijke ontwikkeling & inrichting', Stadswerk, augustus 2010.
19. www.pzh.nl: informatie over het Natuurnetwerk Nederland.
20. Cor Nonhof, Natura 2000 Duinbossen, KNNV afdeling Delfland, 2012

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Natuurbeschermingswet 1998

De natuurbeschermingswet 1998 heeft als doel het beschermen en in stand houden van bijzondere gebieden in Nederland. Hierin kan onderscheid worden gemaakt in Beschermd Natuurmonumenten en Natura2000-gebieden (zie box). Beschermd Natuurmonumenten omvatten zowel particuliere als staatseigendommen.

Handelingen binnen de beschermde gebieden worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

Natuurnetwerk Nederland

In het NNN worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van het NNN wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de NNN-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in het NNN. Dit betreft, conform de Spelregels NNN, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen beperkt en gecompenseerd worden."

Flora- en faunawet

Het doel van de Flora- en faunawet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Flora- en Faunawet per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

- Art. 8: verbod op het plukken, verzamelen, afsnijden, uitsteken, vernielen, beschadigen, ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen van beschermde inheemse planten.
- Art. 9: verbod op het doden, verwonden, vangen, bemachtigen of met het oog daartoe opsporen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 10: verbod op het opzettelijk verontrusten van beschermde dieren.
- Art. 11: verbod op het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren.
- Art. 12: verbod op het beschadigen, vernielen en uitnemen van eieren van beschermde dieren.
- Art. 13: verbod op planten of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, of onder zich te hebben.

Aanvullend is in de Flora- en faunawet een zorgplicht opgenomen (artikel 2 Flora- en Faunawet). Uit de zorgplicht volgt dat eenieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelingen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te treffen die redelijkerwijs van hem geveerd kunnen worden om de gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken.

Ontheffing Flora- en faunawet (artikel 75)

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in drie tabellen met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de volgende paragraaf besproken. Voor algemeen voorkomende soorten (tabel 1) geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (tabel 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (tabel 3) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een plangebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten (art. 11) kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Gedragscode

In een gedragscode is beschreven hoe tijdens de uitvoering van werkzaamheden de schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. De gedragscode moet aangeven hoe er in de praktijk "zorgvuldig wordt gehandeld". De gedragscode kan zelf worden opgesteld en ter goedkeuring worden voorgelegd aan de minister van EL&I. Indien men aantoonbaar werkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geldt voor bepaalde activiteiten in het leefgebied van soorten van tabel 2 een vrijstelling. Voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden in natuurbeheer, landbouw of bosbouw geldt de gedragscode ook voor soorten uit tabel 3, met uitzondering van de soorten die ook onder Bijlage IV van de Habitatrichtlijn vallen.

BIJLAGE 2 PLANGEBIED

Bestaande situatie plangebied

Bron: Google Maps ©

 = plangebied

BIJLAGE 3 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Bestaande situatie beschermde natuurgebieden

Bron: <http://ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/VRM/>

○ = ligging plangebied indicatief

**Ecologisch onderzoek
Rijnvaart
Dijckerwaal fase 3
te 's-Gravenzande**

**Opdrachtgever
Konijnenburg groep
te Baarle Nassau**

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

Milieu consultancy
Watermanagement
Ruimtelijke ordening

**Ecologisch onderzoek
Rijnvaart
Dijckerwaal fase 3
te 's-Gravenzande**

Aqua-Terra Nova BV

Zuidweg 79
2671 MP Naaldwijk
telefoon 0174 - 625246
fax 0174 - 629744
www.aquaterranova.nl

**Opdrachtgever
Konijnenburg groep
te Baarle Nassau**

Datum: 10 oktober 2017
Rapportnr: 216114/AQT 302 FF/TS
Status: definitieve rapportage

COLOFON

Titel : **Ecologisch onderzoek Rijnvaart Dijkwaal fase 3 te 's-Gravenzande**

Opdrachtgever : **Konijnenburg Groep te Baarle Nassau**
Naam : **mevr. C. Huijzer**

Projectteam

Projectmanager : ing. A.P. Wubben
Auteur : ing. T. Schelling
Veldwerk : ing. J. Marchal
ing. T. Schelling
ing. M. Langstraat
msc. J.M.A. de Jonge
Kwaliteitsborging : ing. M.M. Konings

Projectnummer : **216114**

Aqua-Terra Nova is lid van het Netwerk Groene Bureaus, de branche organisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van groene adviesbureaus.

Datum vrijgave	Status	Vrijgave auteur	Goedkeuring kwaliteitsborger
10 oktober 2017	definitief		

© 2017 Aqua-Terra Nova B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Doelstelling	5
1.3	Leeswijzer	5
1.4	Verantwoording	5
2	WERKWIJZE	6
2.1	Inleiding	6
2.2	Projectbeschrijving	6
2.3	Wettelijk kader Wet Natuurbescherming	6
2.4	Methode	6
2.4.1	<i>Rugstreepad</i>	6
2.4.2	<i>Roofvogels</i>	6
2.5	Effectbeoordeling en toetsing	7
2.6	Nieuwe Wet Natuurbescherming	7
3	PROJECTLOCATIE EN BEOOGDE WERKZAAMHEDEN	8
3.1	Ligging plangebied	8
3.2	Bestaande situatie	8
3.3	Beoogde situatie en activiteiten	8
4	RESULTATEN EN INTERPRETATIE	9
4.1	Rugstreepad	9
4.1.1	<i>Najaar</i>	9
4.1.2	<i>Voorjaar</i>	9
4.2	Roofvogels	9
4.3	Overige soorten	9
5	EFFECTBESCHRIJVING	10
5.1	Functionaliteit plangebied	10
5.1.1	<i>Rugstreepad</i>	10
5.1.2	<i>Roofvogels</i>	10
5.1.3	<i>Overige soorten</i>	10
6	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	11
6.1	Rugstreepad	11
6.2	Roofvogels	12
6.3	Overige soorten	12
7	BRONVERMELDING	13
	BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER	14
	BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN	17

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Gemeente Westland is werkzaam aan een nieuw bestemmingsplan ten behoeve van een grootschalig woningbouwproject 'Het Nieuwe Water' ten oosten van de woonkern van 's-Gravenzande. Het woningbouwproject wordt in verschillende (deel)projecten uitgevoerd. In deze rapportage wordt deelproject 'Rijnvaart' beschreven.

Het project Rijnvaart is aangewezen als geschikte locatie voor uitbreiding van woningbouw. Het plangebied is onderdeel van Dijckerwaal fase 3 en gelegen ten oosten van de woonkern van 's-Gravenzande. Uit de Eco-effectscan (216114/AQT301FF/TS d.d. 5 augustus 2016) is gebleken dat het plangebied geschikt leefgebied biedt voor rugstreeppadden, zowel voor verblijfplaatsen als voortplantingslocatie en nestgelegenheid voor roofvogels. In dit kader is nader onderzoek uitgevoerd door Aqua-Terra Nova BV in opdracht van Konijnenburg Groep.

1.2 Doelstelling

Het onderzoek heeft ten doel om vast te stellen:

1. of vaste rust en verblijfplaatsen van rugstreeppadden en roofvogels in het plangebied aanwezig zijn;
2. wat de functionaliteit van het plangebied en omgeving is voor rugstreeppadden en roofvogels;
3. welke effecten het project heeft op de functionele leefomgeving van rugstreeppadden en roofvogels.

Vervolgens wordt aangegeven of mogelijke negatieve effecten van het project te vermijden, mitigeren, en/of te compenseren zijn en welke vervolgpprocedure benodigd is.

1.3 Leeswijzer

In de inleiding worden de aanleiding en de doelstelling van het onderzoek beschreven. Hierna volgt hoofdstuk 2 met de werkwijze. In hoofdstuk 3 wordt de situatie en de geplande werkzaamheden beschreven. In hoofdstuk 4 komen de resultaten van de inventarisatie aan de orde. Dit leidt in hoofdstuk 5 tot de effectbeschrijving. Ten slotte wordt in hoofdstuk 6 een conclusie en aanbevelingen gegeven over het voorkomen van beschermde soorten en de te nemen maatregelen. Hierna volgen de bronvermeldingen en de bijlagen met o.a. inventarisatiegegevens.

1.4 Verantwoording

Ecologisch medewerkers van Aqua-Terra Nova BV hebben ruime veldervaring in onderzoek naar beschermde soorten en hebben daartoe gerichte cursussen gevolgd.

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie over de afwezigheid van soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit gewaarborgd.

2 WERKWIJZE

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de resultaten van de voorliggende rapportage tot stand zijn gekomen. Dit hoofdstuk dient tevens als onderbouwing van de conclusies. In het kort wordt weergegeven hoe de Wet Natuurbescherming in het project wordt geborgd.

2.2 Projectbeschrijving

Het project wordt beschreven aan de hand van de door de opdrachtgever verstrekte informatie. Hiertoe wordt de omvang en ligging van het plangebied beschreven in relatie tot groenstructuren in de omgeving, wordt de bestaande situatie geschetst en worden de beoogde activiteiten omschreven.

2.3 Wettelijk kader Wet Natuurbescherming

Voor een uitgebreide omschrijving van de wet- en regelgeving zie bijlage 1. In de Wet Natuurbescherming zijn beschermde soorten en gebieden aangewezen. Hierbij zijn soorten ingedeeld in 2 beschermingscategorieën (categorie 1 en 2). Categorie 1 betreffen de strikt beschermde soorten van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn aangevuld met soorten van de Bern en Bonn conventies. De categorie 2 soorten betreffen de nationaal en provinciaal beschermde soorten. Categorie 2 bestaat voor een groot deel uit de kwetsbare rode lijst soorten. De beschermde gebieden bestaan uit de Europese aangewezen Natura 2000-gebieden, aangevuld met provinciaal aangewezen beschermde natuurgebieden.

De bescherming van soorten is met name gericht op instandhouding van populaties en verblijfplaatsen van individuen. Hierbij wordt het 'nee, tenzij'-principe gehanteerd. Handelingen in strijd met de verbodsbepalingen zijn per definitie verboden. Uitzonderingen voor overtreding van de verbodsbepalingen kunnen worden verleend middels vrijstellingen en ontheffingen. Tevens is de zorgplicht te allen tijde van kracht voor alle planten en dieren. Zie bijlage 1 voor de relevante verbodsbepalingen bij ruimtelijke inrichting en ontwikkelingen.

2.4 Methode

2.4.1 Rugstreepad

Het onderzoek naar de aanwezigheid van de rugstreepad is conform de 'Soortenstandaard Rugstreepad⁽⁶⁾' uitgevoerd. Er is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van voortplantingsgebied en overwinteringsgebieden. Er zijn in totaal vijf veldbezoeken uitgevoerd door ervaren ecologen tijdens relatief warme, windstille avonden en nachten (zie tabel 2.1). In de periode eind september/oktober 2016 is gelet op zichtwaarnemingen binnen het plangebied. In de periode april t/m juli 2017 is ten behoeve van voortplantingsgebied gelet op kooractiviteit, voortplantingswater en aanwezigheid van eiersnoeren.

2.4.2 Roofvogels

Het onderzoek naar roofvogelbroedterritoria is conform de 'Soortenstandaard Buizerd' uitgevoerd. Dit omdat een soortenstandaard voor de sperwer ontbreekt en de soortenstandaard Buizerd voldoet aan de richtlijnen voor het uitvoeren van onderzoek naar roofvogels. Daarbij is rekening gehouden met soortspecifieke kenmerken. Er zijn twee veldbezoeken uitgevoerd in het voorjaar in de periode maart tot en met half mei 2017. Het veldbezoek heeft overdag na zonsopkomst plaatsgevonden bij gunstige weersomstandigheden.

Zie tabel 2.1 voor de data en weersomstandigheden tijdens de veldinventarisaties.

Tabel 2.1. Data en weersomstandigheden uitgevoerde veldinventarisaties

Datum	Tijd	Onderzoek	Focus	Weersomstandigheden
5 oktober 2016	19:15 – 21:00 uur	Rugstreeppad	Winterverblijfplaatsen	Helder, droog, 13°C, 4 Bft
26 oktober 2016	19:45 – 21:15 uur	Rugstreeppad	Winterverblijfplaatsen	Bewolkt, droog, 13°C, 3 Bft
4 april 2017	08:00 – 10:00 uur	Roofvogels	Broedterritoria	Helder, zonnig, 15°C, 1 Bft
5 mei 2017	08:30 – 09:30 uur	Roofvogels	Broedterritoria	Bewolkt, droog, 10°C, 3 Bft
16 juni 2017	01:45 – 03:45 uur	Rugstreeppad	Voortplantingswater en migratie	Bewolkt, droog, 15°C, 2 Bft
6 juli 2017	00:00 – 02:00 uur	Rugstreeppad	Voortplantingswater en migratie	Helder, droog, 15°C, 1 Bft

De waarnemingen zijn in hoofdstuk 4 beschreven en in bijlage 2 en 3 in tabellen en op kaarten weergegeven.

2.5 Effectbeoordeling en toetsing

Voor de aanwezige beschermde soorten worden de effecten van de voorgenomen handelingen beoordeeld en getoetst aan de verbodsbepalingen uit de Wet Natuurbescherming en de zorgplicht.

De toetsing is gericht op aantasting en verstoring van individuen, hun voortplantingsplaatsen en overige vaste rust- en verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving. De toetsing is afhankelijk van de kwetsbare periode waarin handelingen een effect kunnen hebben. Vervolgens wordt beoordeeld of aantasting van individuen, verblijfplaatsen en hun functionele leefomgeving een effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van de regionale of landelijke populatie.

Per soortgroep worden de handelingen getoetst aan de verbodsbepalingen en de zorgplicht. Per beschermingscategorie worden hierbij verschillende toetsingskaders gehanteerd (zie tabel 2.2).

Tabel 2.2. Toetsingskader per beschermingscategorie

Categorie	Toetsingskader
Categorie 1 (Strikt beschermde soorten)	Effecten dienen te allen tijde voorkomen te worden. Indien effecten op soorten uit categorie 1 niet uitgesloten kunnen worden, dient de omvang van de mogelijke effecten inzichtelijk gemaakt te worden middels vervolgonderzoek.
Categorie 2 (Overige beschermde soorten)	Voor handelingen in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling geldt een vrijstelling voor overtreding van de verbodsbepalingen, mits de handelingen uitgevoerd worden conform een goedgekeurde gedragscode. Indien het niet mogelijk is om conform een gedragscode te werken, dan dient ontheffing aangevraagd te worden.
Alle planten en dieren	In het kader van de zorgplicht dienen schadelijke effecten zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden voorkomen te worden, beperkt te worden of ongedaan gemaakt te worden.

2.6 Nieuwe Wet Natuurbescherming

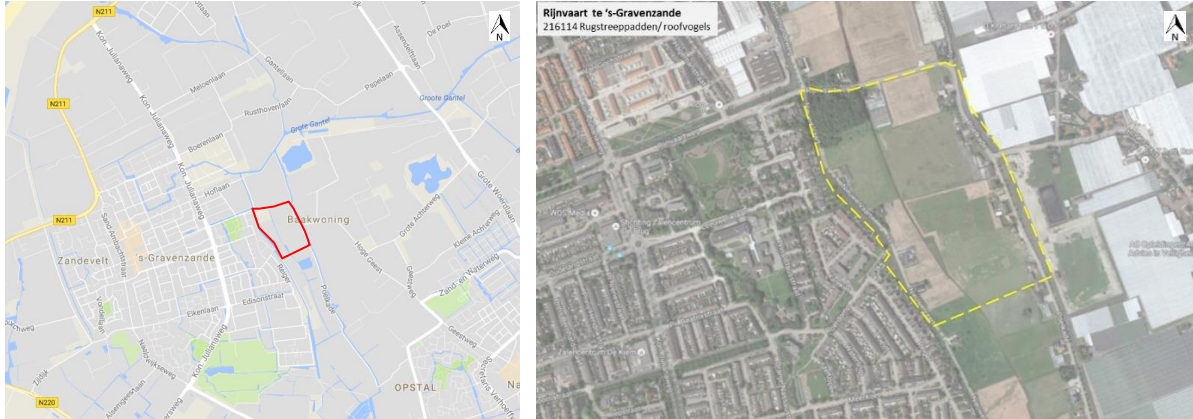
Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking getreden. Deze wet voegt de voormalige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen. In deze nieuwe Wet Natuurbescherming hebben de provincies de rol van bevoegd gezag.

Naast de nationaal vastgestelde verordeningen zijn er tevens provinciale verordeningen opgesteld en kunnen soorten en gebieden op provinciaal niveau worden toegevoegd aan de lijst beschermde soorten (categorie 2).

3 PROJECTLOCATIE EN BEOOGDE WERKZAAMHEDEN

3.1 Ligging plangebied

Het plangebied van project Rijnvaart is gelegen ten westen van de Poelkade, tussen de kernen 's-Gravenzande en Naaldwijk in Gemeente Westland, provincie Zuid-Holland. Zie figuur 3.1 voor de ligging en begrenzing van het plangebied.

Figuur 3.1 Ligging en begrenzing plangebied Rijnvaart

3.2 Bestaande situatie

Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 13,7 hectare. Aan de oostzijde van het plangebied is de weg Poelkade gelegen, aan de westzijde Nieuwe Vaart en de Rijnvaart ten noorden. In het plangebied zijn met name aan de oostzijde woningen met erven aanwezig. Enkele woningen zijn ook te vinden aan de westzijde. Het centrale deel is open terrein, verdeeld in stukken door waterlopen, dat deels wordt begraaasd door schapen. In de noordwest hoek waar de wegen Nieuwe Vaart en Rijnvaart kruisen, is een bosschage aanwezig.

3.3 Beoogde situatie en activiteiten

De activiteitenomschrijving is opgesteld aan de hand van plattegronden, ontwerptekeningen en de mondeling en schriftelijk door de opdrachtgever verstrekte informatie.

In het plangebied van Rijnvaart, als onderdeel van masterplan Waelpark, zullen maximaal 350 nieuwe woningen worden gerealiseerd. Het gaat hier om grondgebonden woningen, appartementengebouwen en zorgwoningen. Er komt tevens een ecologische verbingszone, welke wordt gekoppeld aan de bestaande Molensloot. Deze loopt van noord naar zuid door het plangebied.

Er wordt een primaire auto-ontsluiting aangelegd op de Rijnvaartweg. De westzijde van het plangebied wordt voor auto's en langzaam verkeer ontsloten door middel van twee verbindingen over de ecologische zone, welke uitkomen op de primaire auto-ontsluiting. Voor langzaam verkeer (fietsers en voetgangers) en calamiteitenverkeer blijft de huidige ontsluiting op de Rijnvaartweg, langs de weg de Nieuwe Vaart, bestaan.

Bestaande woningen blijven behouden. De bosschage in het noordwesten blijft behouden. Echter zijn de nieuwbouwwoningen op korte afstand van het bosschage gepland. Indien een nest van een roofvogel in het bosschage aanwezig is kan het project Rijnvaart effect hebben op de functionele leefomgeving van de soort.

Deze activiteiten vormen de basis van de toetsing aan de Wet Natuurbescherming.

4 RESULTATEN EN INTERPRETATIE

In onderstaande paragrafen worden de resultaten weergegeven van de uitgevoerde inventarisaties voor het rugstreepad- en roofvogelonderzoek. In bijlage 2 en 3 zijn de waarnemingen in een Excelbestand en een veldkaart weergegeven met daarop een overzicht van de waarnemingen. De resultaten van het onderzoek zijn opgesplitst in het voorjaaronderzoek en het najaarsonderzoek.

4.1 Rugstreepad

Ten behoeve van winterverblijfplaatsen is in het najaar gezocht naar de aanwezigheid van rugstreepadden in het plangebied en schuilmogelijkheden die voor de winterperiode kunnen worden gebruikt. In het voorjaar en de zomer is naar kooractiviteit gezocht (roepende rugstreepadden) en zomerverblijfplaatsen. Waarnemingen van de veldonderzoeken worden per seizoen weergegeven.

4.1.1 *Najaar*

Tijdens het eerste najaar veldbezoek (5 oktober 2016) was de temperatuur rond de 13 graden Celsius met een frisse wind. Het plangebied is nauwkeurig onderzocht op aanwezigheid van winterverblijfplaatsen. Doordat de rugstreepadden nog niet in winterrust zijn, kan activiteit van padden nabij schuilplaatsen worden waargenomen. Er zijn tijdens het eerste veldbezoek geen rugstreepadden waargenomen. Onder aanwezig materiaal op en rondom woonerven zijn geschikte schuilmogelijkheden voor de rugstreepad aanwezig. Ook zijn in het plangebied bestaande holen aanwezig van muizen. Deze holen zijn aantrekkelijk als winterverblijfplaats voor de rugstreepad.

Het tweede veldbezoek (26 oktober 2016) is twee weken later uitgevoerd. Ook bij dit veldbezoek zijn geen rugstreepadden binnen het plangebied waargenomen. Meerdere muizenholen zijn aanwezig bij de waterlopen, al zijn deze niet in gebruik door de rugstreepad. Binnen het plangebied is een ondiepe regenplas ter hoogte van de woning Nieuwe Vaart 5 met veel vegetatie. Hier is een volwassen exemplaar van de bastaardkikker aangetroffen die weggroep tussen de vegetatie.

4.1.2 *Voorjaar*

Tijdens het voorjaar is op warme avonden onderzocht of het plangebied wordt gebruikt als zomerverblijfplaats of voortplantingsplaats. Tijdens het eerste voorjaars veldbezoek in mei op een relatief warme voorjaarsavond zijn geen rugstreepadden gehoord of waargenomen. In de aanwezige wateren zijn geen ei-snoeren van rugstreepadden aangetroffen. Onder aanwezig materiaal op en rondom woonerven en op de bouwlocaties zijn wel geschikte schuilmogelijkheden aanwezig.

Tijdens het tweede veldbezoek op 16 juni 2016 zijn geen rugstreepadden waargenomen. Hiernaast zijn er geen koren gehoord en zijn er geen eiersnoeren van padden aangetroffen. Er zijn tevens geen kooractiviteiten waargenomen.

Tijdens het derde veldbezoek op 6 juli is kooractiviteit waargenomen van de bastaardkikker. Het betrof ongeveer 10 roepende dieren. Er zijn geen rugstreepadden aangetroffen in het plangebied of kooractiviteiten van de rugstreepad gehoord. Wel zijn er op deze avond verschillende weidevogelactiviteiten waargenomen. Er is een nest van een scholekster en een kievit aangetroffen.

4.2 Roofvogels

In het voorjaar zijn twee veldbezoeken gebracht in de ochtend om te onderzoeken of er vaste rust- en verblijfplaatsen van roofvogels in de bosschage van het plangebied aanwezig zijn en of het plangebied functioneel is voor roofvogels.

Er zijn in het plangebied geen roofvogels zoals buizerd, ransuil of sperwer aangetroffen. Tevens zijn er geen oude nestsporen waargenomen op de locatie. De bosschage in het plangebied wordt niet gebruikt door roofvogels als vaste verblijfplaats.

4.3 Overige soorten

Er zijn tijdens het najaarsveldbezoek in oktober 2016 kort na zonsondergang foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen rond woningen in het plangebied. Gezien het tijdstip van de waarneming wordt uitgegaan dat vaste verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis aanwezig zijn in de woningen. Langs de weg Rijnvaart is ter hoogte van de bosschage een platgereden egel gezien. Dit wijst erop dat egels wel in de omgeving van het plangebied voorkomen en van het plangebied gebruik kunnen maken.

5 EFFECTBESCHRIJVING

Onderstaand wordt de functionaliteit van het plangebied en de effecten van de voorgenomen werkzaamheden voor de rugstreeppadden, roofvogels en overige aanwezige soorten uiteengezet.

5.1 Functionaliteit plangebied

5.1.1 *Rugstreeppad*

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of voortplantingswateren van rugstreeppadden aangetroffen. Er is tevens binnen het plangebied Rijnvaart geen kooractiviteit van de rugstreeppad waargenomen. De geplande werkzaamheden hebben hierdoor geen effect op de rugstreeppad en kunnen zonder het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming worden voortgezet. Wel is het van belang dat er maatregelen worden getroffen om het vestigen van de rugstreeppad tijdens de werkzaamheden in het plangebied te voorkomen. Dit omdat in de nabije omgeving van het plangebied het leefgebied van de rugstreeppad aanwezig is (figuur 6.1). Is de soort eenmaal gevestigd in het plangebied, is het niet toegestaan de dieren te verstoren.

5.1.2 *Roofvogels*

Er zijn geen roofvogels of jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied aangetroffen. De bosschage in het plangebied heeft voor roofvogels geen functie en de geplande werkzaamheden zullen geen negatieve effecten hebben op roofvogelsoorten.

5.1.3 *Overige soorten*

De bastaardkikker is in het plangebied aangetroffen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling op de Wet Natuurbescherming (artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden). De zorgplicht blijft wel te allen tijde in werking (zie bijlage 1).

Er zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen rondom de woningen in het plangebied. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, aangezien de aanwezige woningen behouden blijven. Tevens is er voldoende groen aanwezig rondom het plangebied, zoals de overige tuinen van de woningen rondom het plangebied, waardoor het geen essentieel foerageergebied betreft.

Het plangebied wordt gebruikt door weidevogels zoals kievit en scholekster als nestlocatie. Alle broedvogels zijn beschermd in de broedperiode (maart-juli) en nesten mogen niet opzettelijk verstoord of beschadigd worden. Aangeraden wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

6 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

In opdracht van Konijnenburg Groep heeft Aqua-Terra Nova in het kader van de geplande herinrichtingswerkzaamheden een rugstreppad- en roofvogelonderzoek uitgevoerd in het plangebied Rijnvaart te 's-Gravenzande. Het onderzoek is gericht op het vaststellen van de functie van het plangebied voor de aanwezige soorten, volgens de protocollen en kennisdocumenten om de af- dan wel aanwezigheid van (essentiële) leefgebieden en verblijfplaatsen aan te tonen.

6.1 Rugstreppad

Het plangebied maakt geen deel uit van het leefgebied van de rugstreppad. Er zijn geen individuen of kooractiviteiten waargenomen tijdens de veldbezoeken in het najaar 2016 en voorjaar 2017. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming is niet van toepassing.

Echter is op enkele kilometers afstand van het plangebied rugstreppad leefgebied aanwezig (figuur 6.1). Met name het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen welke op 2 km bij het plangebied vandaan gelegen is, is rugstreppadleefgebied. Bij de rugstreppad is de exacte locatie van de terrestrische rustplaatsen, evenals die van de verblijfplaatsen van de sub-adulte exemplaren, en de exacte bijbehorende functionele leefomgeving redelijkerwijs niet in beeld te brengen.

Figuur 6.1 Verspreiding van de rugstreppad in Nederland (Bron: Ravon, 2016). Plangebied in rode cirkel.

De rugstreppad betreft echter een mobiele soort die gemakkelijk van verblijfplaats wisselt en juveniele padden kunnen afstanden tot wel 5 kilometer afleggen op zoek naar geschikt leefgebied. Bouwterreinen vormen vaak ideaal leefgebied voor rugstreppaden. Door het nemen van maatregelen kan worden voorkomen dat rugstreppaden zich vestigen in het plangebied voor of tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Is de soort eenmaal gevestigd in het plangebied, is het niet toegestaan de dieren te verstoren. Ook niet als deze zich tijdens de uitvoering van de werkzaamheden vestigen in het plangebied. Dit wegens de strikt beschermde status van de rugstreppad. Op bouwterreinen is vaak een goed vergraafbare bodem aanwezig, schuilplaatsen onder bouw materiaal, en regenplassen van sporen van zwaar materiaal. In deze ondiepe plassen warmt het water snel op en is er geen concurrentie aanwezig van andere amfibieën of waterinsecten waardoor deze zeer geschikt voortplantingswater vormen.

Aanbevolen wordt om de volgende maatregelen te treffen om vestiging van de rugstreppad in het plangebied tijdens de werkzaamheden te voorkomen:

- voorkomen dat er (tijdelijke) grond- en/of zanddepots en takkenbossen ontstaan op het werkteerrein die als respectievelijk voortplantingshabitat of functioneel leefgebied van rugstreppad kunnen functioneren;

- indien niet voorkomen kan worden dat grond- en/of zanddepots meer dan 4 weken blijven liggen, dienen deze grond- en/of zanddepots direct na afwerking afgedekt te worden met landbouwplastic of aan de onderzijde een goed afsluitend zeildoek, of;
- plaats paddenwerende schermen, bijvoorbeeld van glad landbouwplastic rond het werkterrein of rond de zand- of grondbulten. Zorg dat de schermen 10 centimeter in de grond steken en 50 centimeter boven de grond. Controleer regelmatig op scheuren, kieren en overhangende vegetatie;
- voorkom de vorming van ondiepe plassen op het werkterrein;
- pas de maatregelen toe tijdens de gehele periode van de werkzaamheden, met name is extra aandacht vereist op aanwezige padden in de periode maart t/m oktober.

Mochten ondanks de maatregelen rugstreppadden worden gesignaleerd op het werkterrein, schakel dan zo spoedig mogelijk de hulp in van een ecologisch deskundige. Zij mogen binnen korte tijd de dieren verplaatsten naar geschikt habitat direct buiten het werkterrein om ze te beschermen tegen nadelige effecten.

6.2 **Roofvogels**

Er zijn geen roofvogels of jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied aangetroffen. De geplande werkzaamheden zullen geen effect hebben op roofvogels en kunnen zonder verdere maatregelen voortgezet worden.

6.3 **Overige soorten**

Er zijn algemene amfibieën aanwezig in het plangebied zoals de bastaardkikker. De bastaardkikker betreft geen beschermde soort en het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming is niet van toepassing. Voor deze soorten geldt een vrijstelling op de Wet Natuurbescherming (artikel 3.10, eerste lid, van de wet, gelden niet bij de uitvoering van handelingen in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden). De zorgplicht blijft wel te allen tijde in werking (zie bijlage 1).

Er zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen rondom de woningen in het plangebied. De werkzaamheden hebben geen negatief effect op het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, aangezien de aanwezige woningen behouden blijven. Tevens is er voldoende groen aanwezig rondom het plangebied, zoals de overige tuinen van de woningen rondom het plangebied, waardoor het geen essentieel foerageergebied betreft.

Het plangebied wordt gebruikt door weidevogels zoals Kievit en scholekster als nestlocatie. Alle broedvogels zijn beschermd in de broedperiode (maart-juli) en nesten mogen niet opzettelijk verstoord of beschadigd worden. Aangeraden wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

7 BRONVERMELDING

Algemene natuur- en beleidsinformatie

1. 'Wet Natuurbescherming', Ministerie van Economische zaken, Den Haag, 2016.
2. 'houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming)', Staatssecretaris van Economische Zaken, Den Haag, 16 oktober 2016.
3. 'Vergunningverlening Natura-2000', Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.
4. 'Ontheffingverlening soorten', Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.
5. 'Melding en ontheffingverlening houtopstanden', Omgevingsdienst Haaglanden (provincie Zuid-Holland), 2016.

Algemene verspreidingsgegevens en verspreidingsatlassen

6. 'Soortenstandaard Rugstreeppad versie 1.1. Dienst Landelijk Gebied, Ministerie van EL&I. December 2011.
7. 'Protocol vleermuizen', Vakberaad vleermuizen, Netwerk Groene Bureaus, 24 januari 2012.
8. 'Met vleermuizen overweg', Limpens et al., 2004. Uitgave Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft, de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming.
9. <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>
10. www.ravon.nl
11. 'Werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2008', K. Mostert en J. Willemsen, Stichting Zoogdiervergoeding Zuid-Holland, Delft, december 2008.
12. www.zoogdierversoening.nl
13. www.sovon.nl
14. www.anemoon.nl
15. www.pzh.nl: informatie over de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur – Natuurnetwerk Nederland

Locatie specifieke informatie en internetpagina's

16. Interactieve atlas Natura 2000, Provincie Zuid-Holland, 2017.
17. Interactieve atlas Natuurnetwerk Nederland, Provincie Zuid-Holland, 2017.
18. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, NNN-Saldobenadering en herbegrenzen NNN, een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies, Ministeries van LNV en VROM en de provincies
19. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>
20. http://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0171.BP00516-VO01/t_NL.IMRO.0171.BP00516-VO01_1.8.html
18. Kennisdocumenten BIJ12:
21. Schelling, T. (augustus 2016). Eco-effectscan Rijnvaart te 's-Gravenzande, 5 augustus 2016. Rapportnummer 216114/AQT301FF/TS

BIJLAGE 1 WETTELIJK KADER

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van kracht gegaan. Deze wet voegt de huidige Natuurbeschermingswet 1998, Boswet en de Flora- en faunawet samen.

De belangrijkste doelen van de Wet Natuurbescherming betreffen de bescherming van de biodiversiteit in Nederland, de decentralisatie van de verantwoordelijkheden en een vereenvoudiging van de regels.

De grootste veranderingen met de komst van de Wet Natuurbescherming ten opzichte van de oude natuurwetgeving betreffen:

- alle verantwoordelijkheden en bevoegdheden komen bij de provincies te liggen;
- er komt één rechtsdocument waar zowel vergunning als ontheffing (soorten, gebieden en kap van houtopstanden) wordt verleend;
- Bij de vergunningaanvraag mag aangehaakt worden bij de Omgevingsvergunning, maar dit is niet verplicht.

Soortbescherming

Het doel van de Wet Natuurbescherming is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Ingevolge het 'nee, tenzij principe' zijn handelingen in strijd met de Wet Natuurbescherming per definitie verboden. De verboden handelingen zijn opgenomen in de verbodsbepalingen:

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn.

Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te verstoren, nesten van vogels weg te nemen of eieren te rapen en deze onder zich te hebben.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn.

Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden, te vangen, te verstoren, eieren van dieren te rapen of opzettelijk vernielen, voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen of planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

Onverminderd artikel 3.5 is het verboden: in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen, de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Vogels

Van alle inheemse vogelsoorten zijn de nesten gedurende het broeden beschermd. De meeste vogels broeden in de periode 15 maart t/m 15 juli. Voor het verstoren van broedende vogels wordt in principe geen ontheffing verleend, omdat de verstoring eenvoudig voorkomen kan worden door de activiteiten buiten het broedseizoen uit te voeren. Van ca. 15 vogelsoorten zijn de nesten jaarrond beschermd. Deze vogelsoorten zijn in vier categorieën ingedeeld⁽⁸⁾:

- Cat 1 betreft vogelsoorten die het nest jaarrond gebruiken als vaste verblijfplaats,
- Cat 2 betreft koloniebroeders die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 3 betreft overige vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
- Cat 4 betreft vogelsoorten die elk broedseizoen terugkeren naar dezelfde nestlocatie en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een nest te bouwen.

Tot slot zijn de nesten van enkele vogelsoorten (uit Cat 5) alleen jaarrond beschermd indien zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, bijvoorbeeld als in de omgeving van een plangebied geen of onvoldoende alternatieve geschikte nestplaatsen aangeboden worden.

Voor beschadiging of vernietiging van jaarrond beschermde vogelnesten kan alleen ontheffing worden verleend, indien het project een belang uit de Vogelrichtlijn dient.

Zorgplicht

Onder de Wet natuurbescherming geldt, net als onder de Flora- en faunawet, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren. De zorgplicht houdt in dat u werkzaamheden, die nadelig kunnen zijn voor dieren en planten, in redelijkheid zo veel mogelijk nalaat of maatregelen neemt om onnodige schade aan dieren en planten te voorkomen.

Gebiedsbescherming

Handelingen binnen de beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) worden slechts onder strikte voorwaarden toegestaan. Handelingen of activiteiten binnen én buiten beschermde natuurgebieden die schadelijk kunnen zijn voor de doelstellingen van het gebied zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend. Hierbij wordt het 'Nee, tenzij' principe gebruikt en dient rekening gehouden te worden met invloeden van buiten het beschermde natuurgebied, de zogeheten 'externe werking'. Aanvullend dient rekening gehouden te worden met de cumulatie van effecten in relatie tot andere projecten of plannen.

Programmatische Aanpak Stikstof

Ook de op 1 juli 2015 van kracht gegane Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) blijft onveranderd van kracht met de ingang van de nieuwe Wet Natuurbescherming. De PAS is van kracht in 121 van de in Nederland 164 voorkomende Natura 2000-gebieden. Onder de PAS zijn alle activiteiten, evenementen en ruimtelijke ingrepen die een toename van meer dan 1 mol/ha/jaar stikstofdepositie binnen de begrenzing van 1 van de 121 Natura 2000-gebieden tot gevolg hebben vergunning plichtig en, indien de voorgestelde 'ontwikkelingsruimte' binnen gebied vergund is, wordt de maximaal toegestane stikstofdepositie verlaagd tot 0,05 mol/ha/jaar.

Ontheffing Wet Natuurbescherming

Voor overtreding van verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming kan ontheffing aangevraagd worden. Voorwaarde voor het verkrijgen van een ontheffing is dat het project geen negatief effect heeft op de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten én mits het project een bij wet genoemd belang dient. Voor soorten die aangewezen zijn in de Vogel- of Habitatrichtlijnen dient het project aanvullende belangen te dienen. De beschermde soorten zijn in twee categorieën met verschillende beschermingsniveaus opgenomen. Vogels vallen buiten deze indeling en worden in de paragraaf *vogels* besproken.

Voor algemeen voorkomende soorten geldt o.a. voor ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling, waardoor een ontheffing niet nodig is. Voor schaarse soorten (categorie 2) is een ontheffing niet nodig, mits gebruik gemaakt wordt van een gedragscode. Voor strikt beschermde soorten (categorie 1) zal bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing nodig zijn als negatieve effecten niet uitgesloten en voorkomen kunnen worden. Voor alle inheemse soorten geldt daarnaast de algemene Zorgplicht, waarin gesteld wordt dat schade aan alle planten en dieren, zoveel als redelijkerwijs verwacht kan worden, voorkomen dient te worden.

Natuurnetwerk Nederland

In de NNN worden natuurgebieden onderling tot een samenhangend netwerk verbonden, o.a. via ecologische verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer;
- robuuste verbindingen en grote wateren.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is in het Natuurbeleidsplan geïntroduceerd en het beleid is in de Nota Ruimte overgenomen. De juridische doorwerking van het rijksbeleid van de NNN wordt in de AMvB Ruimte, als onderdeel van de Wet Ruimtelijke Ordening, geborgd. De Provincie is verantwoordelijk voor de aanwijzing, begrenzing en de doelstelling van de NNN-gebieden in een verordening, in veel gevallen een natuurbeheerplan. De provinciale verordening bevat tevens regels voor bestemmingsplannen in de NNN.

Dit betreft, conform de Spelregels NNN, een regeling over compensatie die er ten minste voor moet zorgen dat er geen netto verlies aan oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Natuurnetwerk Nederland optreedt en dat compensatie op de juiste wijze plaatsvindt. Tot slot zorgt de provinciale verordening ervoor dat de gemeente dit in de toelichting van het bestemmingsplan verantwoordt.

Voor de NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe activiteiten die de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurnetwerk significant aantasten zijn verboden, tenzij sprake is van groot openbaar belang, er geen andere mogelijkheden voor realisatie zijn en de negatieve gevolgen niet significant zijn.

BIJLAGE 2 WAARNEMINGEN

Datum en tijd	Aantal	Activiteit	Naam	Latijnse naam	Onderzoeker
05-10-2016 20:00	1	aanwezig	Bastaardkikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	Tara.Schelling
18-05-2017 00:01	1	Op nest	Kievit	<i>Vanellus vanellus</i>	marije.langstraat
18-05-2017 00:04	1	op nest	Scholekster	<i>Haematopus ostralegus</i>	marije.langstraat
06-07-2017 00:07	± 10	roepend	Bastaardkikker	<i>Pelophylax kl. esculentus</i>	marije.langstraat

